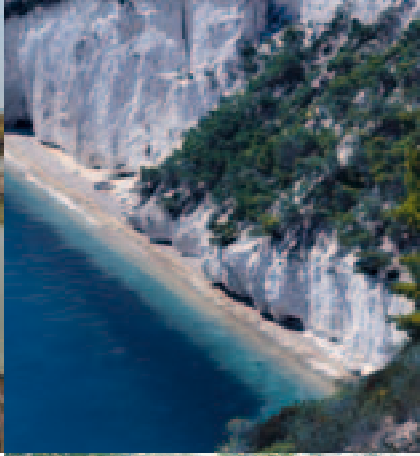

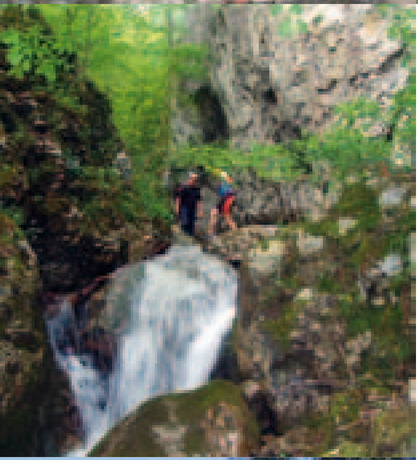

Adriatic New Neighbourhood Programme INTERREG/CARDS-PHARE

ITINERARE PËR SHKOLLAT E MESME NË PARQET E ADRIATIKUT

Network of Adriatic Parks

A NETWORK OF ADRIATIC PARKS - NAP PROJECT

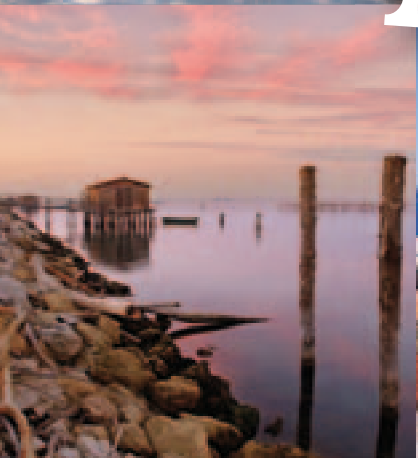

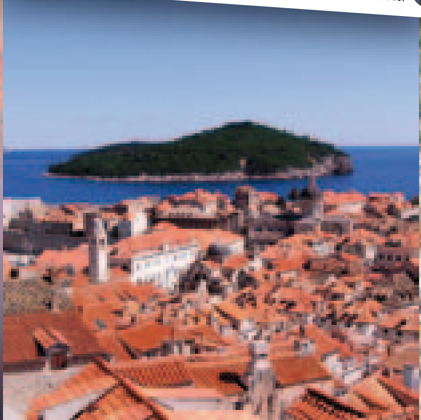

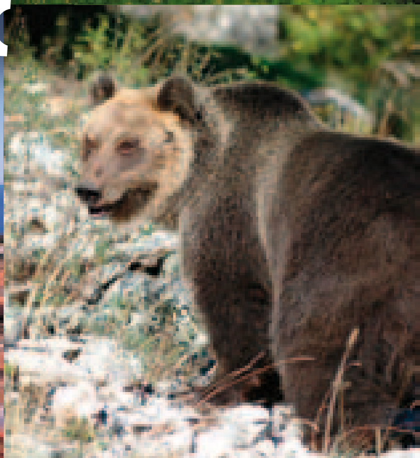

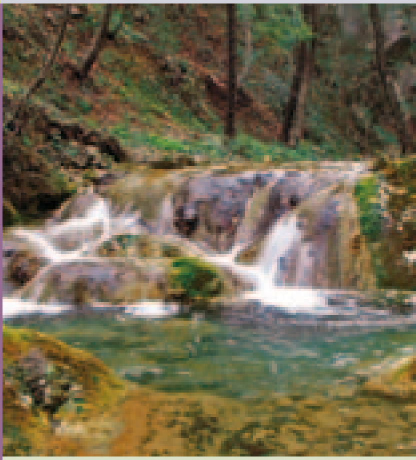

Kjo brushurë u realizua nga projekti Rrjeti i Parqeve të Adriatikut – NAP, financuar nga programi Interreg Adriatic trans border-worker. Nëpërmjet këtij projekti është bërë e mundur të promovohen, të rriten dhe konservohen burimet natyrore të zonave të Parqeve dhe oazet natyrore të Adriatikut duke realizuar dhe vendosur shërbimet web të propozuara, me mjetet përpunuese. Nevojitej të punohej në mënyrë që të ofroheshin flukset për vizitorët eko-turistikë, shumë të vështirë për tu përftuar si dhe dhënia e informacionit, duke strukturuar rrjetin e Qendrave të Vizitorëve dhe të operatorëve lokal. Projekti mbështeti dialogun shkencor ndërkombëtar, kulturor dhe gjithëpërfshirë; me transefrimin e praktikave më të mira, ndarjen e metodologjive ashtu si edhe promovimin dhe marketimin e përbashkët dhe reciprok të destinacioneve dhe paketave turistike.

Aksionet:

1. Rrjetëzimi i Qendrave të Vizitorëve në Parqet e Adriatikut
2. "Dhoma e Parqeve" një kënd multimediak ku turistët mund të kenë hyrje në informacione.
3. Strukturimi i ofertave turistike: sistemi i pritjes në Parqet e Adriatikut
4. Aktivitete Edukative rreth Parqeve adresuar shkollave dhe ekspertëve
5. Projekti Pilot "BEATE": lidhja e Parqeve bregdetare
6. Sistemi "vitrinë" i Parqeve të Adriatikut: promovimi i zonave të përfshira në Panairin Ndërkombëtar të Vëzhgimit të Zogjve Po Delta 2007 dhe 2010
7. Menaxhim dhe koordinim

HARTA E PARQEVE:

1. Parku Kombëtar Gargano - IT

2. Parku Kombëtar Abruzo, Lazio dhe Molise - IT
- Organizata Autonome e Parkut Kombëtar Abruzo, Lazio dhe Molise - IT

3. Parku Po Delta - IT
- DELTA 2000 Soc. Cons. a r.l.
- Parku Delta Po Emilia-Romagna
- Qarku i Ravenës
- Dhoma e Tregëtisë Itali-Bosnje
- Alisei
- Universiteti i Bolonjës Alma Mater Studiorum (Kryetari i Ravenjës)

4. Parku Rajonal Veneto Po Delta - IT
- Organizmi i Parkut Rajonal Po Delta e Venetos

5. Rezervati Natyror i Grykës së lumit Isonzo - IT
- Shoqata Mediante
- Orizzonte soc. coop. a r. l.
- En.A.I.P. Fruili Venezia Giulia
- Bashkia e Staranzano

6. Parku Rajonal "Vena del Gesso Romagnola" - IT
- Qarku i Ravenës

7. Bashkia e Čačak - SRB

8. Parku Natyror Hutovo Blato - BIH

9. Bashkia e Dubrovnikut - CRO

10. Parku Kombëtar Butrint - ALB
- Mas Media dhe Mjedisi – Lidhja Rinore e Ballkanit Shqipëri

Rezerva Natyrore Rajonale e Grykës së lumit Isonzo

Në grykën e lumti të smeraldit

Dy ditë në Rezervën Natyrore Rajonale të Grykës së lumit Isonzo

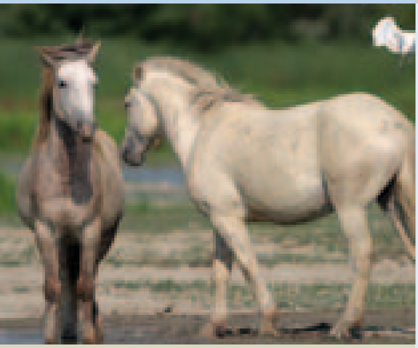

Ishulli Cona është zemra e Rezervës Natyrore Rajonale të Grykës së lumit Isonzo, një zonë prej 2400 hektarësh e vendosur përgjatë 15 Km të fundit në drejtim të Isonzos. Vlerat e larta biologjike të zonës varen nga vendodhja e tij gjeografike duke qenë se bën pjesë në zonën më të lagësht dhe më veriore të detit Mesdhe. Toka e tij shënon fi zikisht ndryshimin midis bregut të lartë dhe shkëmbor të Gorizia Karst me të atij më të ulët dhe ranor të bregut të rajonit Po dhe Veneto. Rezerva është një pjesë e një strukture komplekse të lagunës që përfshinë Venecian dhe përfundon me deltën e lumit Po. Itineraret e propozuara na sjellin në zbulimin e habitateve dhe specieve të cilat jetojnë në një zonë të mrekullueshme të mbrojtur. Do të jetë e mundshme të thellojmë disa nga tiparet më të veçanta të mjedisit lokal, si zinxhiri ushqimor, tiparet funksionale dhe morfologjike të zogjve, ekologjinë, habitatet dhe ligjet e mbrojtjes së biodiversitetit. Pjesëmarrësit do të kenë mundësinë të shohin kafshët e lira në mjedisin e tyre, zogj të veçantë, amfi bë dhe kuaj Camargue. Në praktikë fëmijët do të shijojnë Rezervën si ambjentalistë të rinj duke eksploruar thesaret e saj më të fshehta!

PROGRAMI:

DITA E PARË

11.00 paradite/17.00 mbasdite

- takim me stafin në Qendrën e Vizitorve të Ishullit të Kones.
- akomodimi në kasollen e vendit të shkretë të Konas.

Pushim i drekës

- prezantim i tipareve të Rezervës Natyrore përmës vizitës në muzeun e qendrës.
- Ekskursion përgjatë një shtegu të pajisur me aktivitete mësimore për: eksplorimin e mjedisit si individualisht ashtu edhe në grup.
- kthimi në Qendrën e Vizitorve.

Darkë dhe qendrim në mbrëmje

DITA E DYTË

8.30 paradite/12.30 mbasdite

- takim tek Qendra e Vizitorëve të Konës
- ekskursion me varkë përgjatë lumit, deri tek gryka, zbulimi i ekosistemeve të mbyllura.
- Aktivitete mësimore për të eksploruar mjedisin e lumit (eventualisht aktivitetin e vëzhgimit të zogjve).

Drekë në restorant

Nisja për kthim

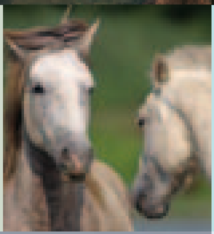

GJUHËT: Italisht, Anglisht, Sllovenisht

Numri optimal është një guidë me 20/25 pjesëmarrës

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Për secilin pjesëmarrës: guidë informuese për në rezervë, hartë të zonës dhe listë për tipet e zogjve

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Maj

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth me tejzgjatje të qendrimit janë të lejuara të integrohen në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Rezerva Natyrore Rajonale e Grykës së lumit Isonzo
Consorzio Il Mosaico
Tel. +39 0432 998133
isoladellacona@consorzioilmosaico.org
www.isoladellacona.it

Parku Rajonal Veneto Po Delta

Shkojmë për tokë dhe ujë

Tre ditë për të eksploruar Parkun Delta Po

Delta e lumit Po është një nga sistemet bregdetare më tipike të përfaqësuara në kontinentin Europian, e njohur botërisht si e tillë. Pjesa veriore e Delta Po-së shtrihet brenda rajonit të Venetos, kufi ri natyral verior fi llon nga Adige deri në Goro Po, nga e cila, delta aktive përfshin Levante Po, Maistra Po, Pila Po dhe Tolle Po, Gnocca Po si dhe Goro Po, të gjitha degët e krijuara nga Venice Po. Itineraret e propozuara sugjerohen të kryhen së bashku me vizita të shoqëruara dhe ekskursionet me lundrim deri në ekstremitetin e Deltës, për të admiruar zonat natyrale, të pasura me shpendë të pazakontë, tipik të zonave të njelmëta. Ne përpiqemi të fokusohemi në informacionet kryesisht të bazuara në tiparet historike, morfologjike, vendase dhe mjedisore, me xhiro të shoqëruara dhe eksursione lundruese deri në fundin më ekstrem të Deltës.

PROGRAMI:

DITA E PARË

3.00 mbasdite/6.00 mbasdite

- Mirëseardhja e grupit në Muzeun Rajonal të Restaurimit të Tokës Ca' Vendramin dhe prezantimi i programit dhe aktiviteteve të parashikuara gjatë qëndrimit .
- Mësime prezantuese mbi origjinën e territorit duke përdorur harta dhe foto histrorike të disponueshme në muzeun e leksioneve.

Darka dhe qendrimi në mbrëmje

DITA E DYTË

9.00 paradite/6.00 mbasdite

- Takim tek Oazi i Ca Mello dhe mësim prezantues për territorin.
- Shpërndarja e dylbive, prezantim me kushtet e ndryshme ekologjike të cilat ndikojnë kënetat, nocione të popullatave të gjallesave të egra të oazit dhe vizitë e shoqëruar në Oaz.
- Kthimi në Qendrën e Vizitorëve të Oazit, përmbledhje të të dhënave të kërkuara dhe krijimi i "check-list" të përditshme.

Drekë e paketuar

- Kërkime operative në laboratore të pajisur me mostra dheu (coring and sieving) dhe mostra të ujrave të freskëta dhe të njelmëta.
- Nisja për në sturkturat e perceptimit .

Darkë dhe qendrim në mbrëmje

DITA E TRETË

9.00 paradite/1.00 mbadite

- Takimi me grupin në hotel dhe transferimi në vendin bregdetar Coast Seat të Boccasette.
- Ecje në Coast Seat, shfaqja e strukturave të rërës afër bregut të detit.
- Gjeomorfologjia e bregdetit dhe studim vegjetacioni
- Transfertë për në Pila për të hipur në anije

Drekë në restorant

Nisja për kthim

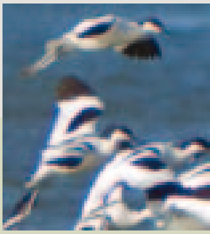

GJUHËT: Italisht, Anglisht

Një guidë me 20/25 pjesëmarrës

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Tabela mësimore, broshura

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Prill – Tetor

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth lejohet zgjatja e qendrimit duke u integruar në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Parku Rajonal Veneto Po Delta
Tel. +39 0426 372202
info@parcodeltapo.org
www.parcodeltapo.org

Parku Delta Po Emilia-Romagna

Delta Mbresëlënëse

Tre ditë për të eksploruar një ndër territoret me biodiversitet më të pasur në Itali

PARCO DELTA DEL PO
EMILIA-ROMAGNA

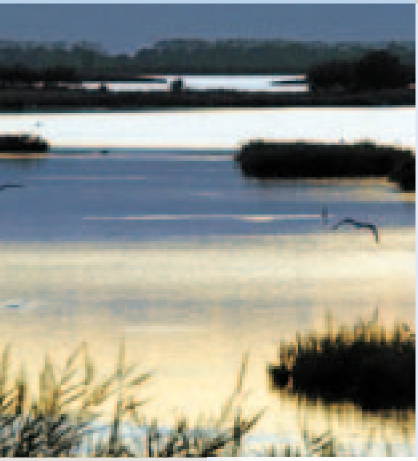

Territori i Delta Po-së është një përzierje e ekosistemve të ndryshme me një ekuilibër të brishtë, një konflikt i vazhdueshëm ndërmjet tokave të thata dhe mjediseve të lagura: që janë mjedise maramendëse të pasura me surpriza të cilat konservojnë një nivel të lartë natyror ose që janë ndryshuar dhe ruajtur përgjatë kohës nga puna e vazhdueshme e njeriut, i cili "jeton" në këtë mjedis prej shekujsh. Është një udhëtim për të zbuluar biodiversitetin e deltës, përmes xhiros, e cila mbulon ekosisteme të ndryshme, ose nëpërmjet vizitave të shoqëruar përgjatë eko-muzeve, të cilat na ndihmojnë të kuptojmë kompleksitetin dhe zhvillimin e territorit. Gjatë tre ditëve të propozuara të programit, fëmijët do të zbulojnë disa madhështi natyrore dhe mënyrën se si njeriu përshtati strategji të ndryshme për të jetuar në të, si e ruajti dhe e mbrojti atë.

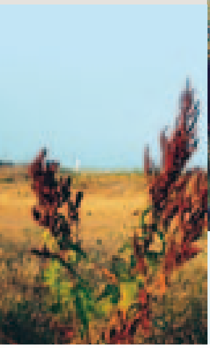

PROGRAMI:

DITA E PARË

2.00 paradite/6.00 mbasdite

- Takimi në Muzeun e Drenazhimit të Saiarino (Argenta – FE)
- Vizitë në muze, shembuj të mrekullueshëm të arkeologjisë industrial, përshkrimi i sistemeve të drenazhimit dhe të punës aktive në kopshtari.
- Vizitë në Mjetet Ujitëse të Bimëve.
- Transferim në Oazin Santa Valle, një mjedis me vlera historike dhe natyrore të jashtëzakonshme, ekskursion i shoqëruar deri tek basioni i ndalesës me aktivitete për vëzhgimin e zogjve.
- Transferimi për në Bujtinë në Anita (RA)

Darka dhe qendrim në mbrëmje

DITA E DYTË

9.00 paradite/6.00 pasdite

Comacchio dhe Luginat e tij

- Transferimi për në stacionin Foce, Luginat e Comacchios.
- Ekskursion me anije me motor në Luginat e Comacchios me aktivitete për vëzhgimin e zogjve dhe vëzhgime të mjedisit nga varka. Gjatë ekskursionit do të jetë e mundur të vizitojmë luginën historike "casoni" dhe "lavoriero" me mjetet tipike për peshkim përdorur nga vendasit.
- Vizitë në Manifattura dei Marinati – Comacchio. Ecje e lirë në rrugët historike të qendrës së Comacchios.

Drekë e paketuar

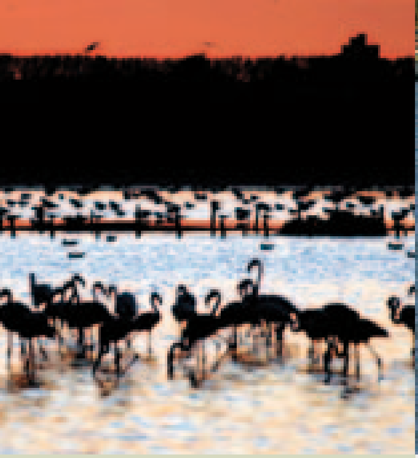

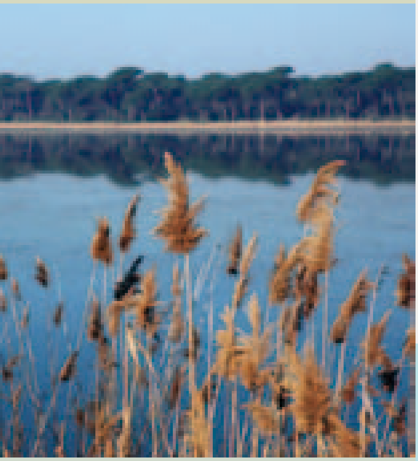

- Transferim për në Muzeun NatuRa (Sant'Alberto – Ra) dhe xhiro e shoqëruar për në Muzeun e Shkencave të Natyrës të qytetit të Ravennas, dhe koleksionin prestigjoz ornitologjik të Brandolinit.
- Ekskursion i shoqëruar me këmbë përgjatë lumit Reno, ana jugore e Luginave të Comacchios dhe aktivitete të vëzhgimit të zogjve
- Transferimi në Bujtinën në Anita

Darka dhe qendrimi në mbrëmje

DITA E TRETË

9.30 paradite/12.30 mbasdite

- Transferimi për në Qendrën e Vizitorëve të Salt Work Cervias (Cervia –RA)
- Vizita të shoqëruar në rrugicën e ekspozitave në Qendrë e Vizitorëve
- Ekskursion me varka elektrike dhe vëzhgim zogjsh në kanalin e rajonal të Salt Work.

Drekë e paketuar

Nisja për kthim

GJUHËT: Italisht, Anglisht

MATERIALE PËR SHKOLLAT:

Materiale për pjesëmarrësit: Materiale informuese për Parkun

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator - Tetor; Mars-Maj 2011

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth me tejzgjatje të qendrimit janë të lejuara të integrohen në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Parku Delta Po Emilia-Romagna

Tel. +39 346 8015015

parcodeltapo@parcodeltapo.it

www.podeltapo.it

Parku Rajonal “Vena del Gesso Romagnola”

Të fshehtat e Gipsimit

Le të zbulojmë Gipsmin: karakteristikat e tij natyrale dhe përdorimin njerëzor

Parco regionale della Vena del Gesso Romagnola

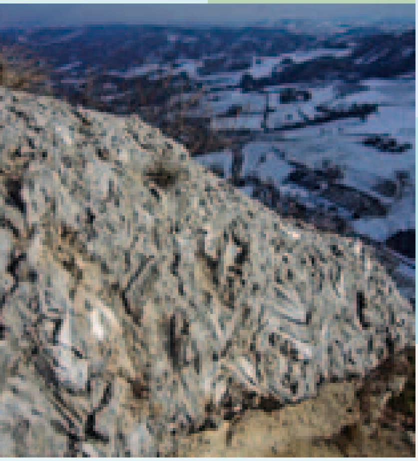

Ky Park Rajonal mbron në veçanti mjedisin e formuar nga një zinxhir malesh të vogla prej gipsi makro-kristali, Damari mineral i Gipsit në Romagna, i cili e ka origjinën e tij nga avullimi i detit Mesdhe 6 milion vjetë më parë. Tre ditë për tu njohur me Gipsin në të gjitha aspektet e tij: origjinën, përdorimet e tij anthropocentike të të shkuarës dhe së tashmes, karakteristikat e panoramas së Karstit, si dhe fl orën e faunën, përshtatur në këtë mjedis të veçantë. Së bashku do të eksplorojmë kodrat spektakolare të krijuara nga ky “gur hëne”, dhe do të mahnitemi duke studiuar këtë botë të mrekullueshme shpellash.... a trembet kush nga errësira?

PROGRAMI:

DITA E PARË

11.30 paradite/7.00 mbasdite

- Vizitë në Qendrën e Vizitorëve të “Gipsit dhe Lumit” në Tossignano.
- Mirëseardhja dhe prezantimi i itinerarit.
- Përshkrimi i Parkut përmes një vizite në muzeun natyror dhe koleksioneve të materialeve kulturore.
- Pushim i drekës
- Ekskursion për të admiruar Gipsin, i përbërë nga emergjencat kryesore natyrore të “Riva di San Biagio”.
- Kthimi në Qendrën e Vizitorëve.

Darka dhe qendrim në mbrëmje

DITA E DYTË

08.30 paradite – 1.00 mbasdite

- Vizitë në Qendrën Mjedisore Mësimore “La Casa del Fiume”, e vendosur në lumin Santerno.
- Mundësi për të ecur në buzë të lumit ose alternativa tjetër vizita e një pike të rëndësishme për nga pikëpamja gjeologjike: Mali Penzola.
- Dreka me ushqime tipike të zonës
- transferim me autobus për në Malin Mauro: një xhiro rreth tipareve të shumta historike dhe mjedisore.

- Mbërritja me autobus në strehimin Ca’ Carnè Refuge në Brisighella.

Darka dhe qendrim në mbrëmje

DITA E TRETË

08.30 paradite/1.00 mbasdite
- mësim prezantues rreth sistemeve karstike.
- vizitë e shkurtër në zonën përreth strehëzës Carnè.
- transferimi afër shpellës Tanaccia dhe ekskursion spelologjik në shpellë.
- vizitë në tunelet e braktisura të ish gurores së gipsit Marana.

Drekë në strehimin Carnè
Nisja për kthim

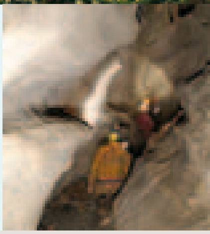

GJUHËT: Italisht, Anglisht

Maksimumi 20 pjesëmarrës

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Materiale mësimore dhe CD Rom në gjuhën italiane si për mësuesit ashtu edhe për nxënësit

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Nëntor; Mars – Maj

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth lejohet zgjatja e qendrimit duke u integruar në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Parku Rajonal "Vena del Gesso Romagnola"
Corso Matteotti, 40
Riolo Terme (RA)
Tel. +39 0546 71044
+39 0546 81066
mcosta@mail.provincia.ra.it
www.parcovenadelgesso.it

Parku Kombëtar Abruzzo Lazio dhe Molise

Eksploruesit e parkut

Tre ditë për të eksploruar Parkun Kombëtar magjepsës të Abruzzo Lazio dhe Molises

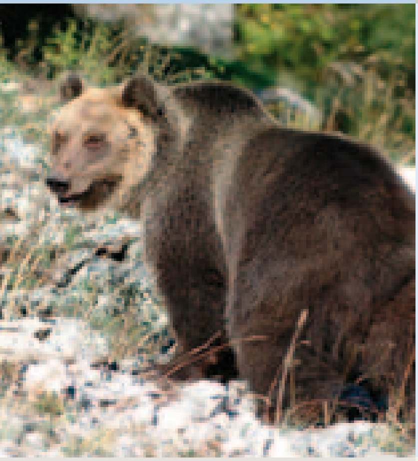

Një itinerar i shkurtër për të eksploruar Parkun Kombëtar magjepsës të Abruzzo Lazio dhe Molises, ku mirëmbajtja natyrore e të gjithë territorit daton në fi llim të shekullit të kaluar. Shtigje udhëkalimesh për të penetruar në pyjet e hershme, të cilat mbulojnë livadhet e maleve, të vjedhura nga dora e njeriut për të kryer aktivitetin e kullotjes së deleve, e cila i daton shekujve të shkuara dhe praktikohet edhe sot e kësaj dite Brenda territorit të Parkut. Mjedisi natyror i ruajtur më së miri na tregon për pyjet e qëmotshme dhe faunën e pasur të zonës. Krenaria e Parkut është prezenca e popullatës më të madhe të arinjve në Itali ashtu si edhe të një numri të kosiderueshëm të ujqish, drerësh, dhive të egra dhe ... parkut të magjishëm edhe nga pasuria e vet kulturore dhe historike e krijuar nga dora e njeriut përgjatë shekujve; kështu që do të vizitojmë në mënyrë të veçantë një fshat historik i cili do ta pasurojë këtë vizitë edhe më shumë.

PROGRAMI:

DITA E PARË

11.00 paradite/12.30 mbasdite
- Takimi në Qendrën Natyrore të Parkut të Pescasserolit
- Mirëseardhja, prezantimi i itinerarit

Pushimi i drekës

2.30 mbasdreke/6.30 mbasdreke
- Ekskursion në "Pyllin Mbrojës".
- Udhëtim në shtegun e pemëve të moçme (vendëqendrim tek filmi "Dhelpra dhe Fëmija" nga Luc Jacquet).
- Interpretimi i pyllit, përralla e pyllit ... zbulimi, mësimi dhe shembuj të gjallë të ekosistemve (druri) nëpërmjetë ativiteteve super ndijorë dhe interpretativë.
- Kthimi në hotel.

Darkë dhe qendrim në mbrëmje

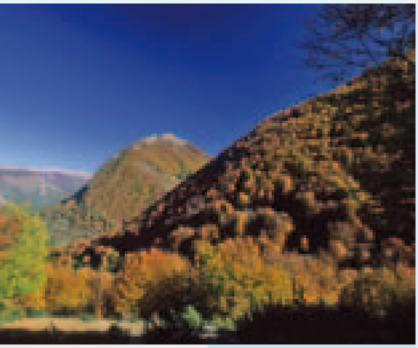

DITA E DYTË

8.30 paradite/7.00 mbasdite
- transferimi me autobus për në Kalimin (Passo) Godi.
- Ecje gjatë gjithë shtegut, aktivitete eksploruese për mjedisin.

Drekë në fermat për pushim me produkte biologjke të kompanisë
- vizitë në fermat e mbarështririmit.
- aktivitete për mjeljen dhe prodhimin e djathit.
- "duke shijuar fillimin" aktivitet i cili do ti ndihmojë te kuptojnë dhe zbulojë karakteristikat dhe shijet e ndryshme te djathrave.

- kthimi në hotel me autobus.

Darka

9.00 mbasdite. Ekskursion i natës "Nën gjurmët e ujkut" Një eskursion I shkurtër dedikuar ulurimës së ujkut, mjet i jashtëzakonshëm i komunikimit në distancë midis tufave dhe anëtarëve të të njëjtës tufë, një thirrje që shkakton një ndijesi të papërsëritshme...

Kthmi në hotel dhe qendrim në mbrëmje

DITA E TRETË

9.00 paradite/12.30 mbasdite

- Nisja me autobus për në Civitella Alfedena.
- Vizitë e zonës së faunës për ujqit lynx dhe Apennine.
- Aktiviteti i leximit të panoramas. Përmes tabelave mësimore fëmijët mund të "lexojnë" fshatin mesjetar të Civitella Alfedena dhe territorit të saj.
- kthimi në hotel.
- dreka dhe nisja e kthimit.

GJUHËT: Italisht; Anglisht

Numri optimal është një guidë me 20/25 pjesëmarrës

MATERIALE PËR SHKOLLAT: **Materiale për mësuesat:** Tre njësi didaktike me tematika rreth histories, natyrës dhe panoramas së Parkut, në farmat PDF të vendosura në CD Rom

Materiale individuale: Bllok shënimesh me përshkrime të tabelave për aktivitetet dhe mbledhjet e të dhënave.

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Tetor; Prill - Maj

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth me tejzgjatje të qendrimit janë të lejuara të integrohen në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Parku Kombëtar Abruzzo Lazio dhe Molise
Tel. +39 0863 91131
info@parcoabruzzo.it
www.parcoabruzzo.it

Parku Kombëtar i Garganos

Gargano, i Shenjtë prej Natyre

Një udhëtim që eksploron një territor i cili është një mozaik i mijëra mjediseve dhe shekujsh histori

Gargano, shpalosje perfekte e natyrës, historisë dhe kulturës. Prej faunës dhe pasurive natyrore të liqenit të Salso-s, si një nga destinacionet më favorite për vëzhgimin e zogjve, deri tek shpella, një nga vendet e shenjta më të bukura në Shën Michael Archangel, me historinë e saj mijëvjeçare të pelegrinëve nga Europa, nga kështjella e bukur mesjetare, tek pikturat e shpellave të cilat datojnë periudhën e Paleolitit të hershëm në Rignano. Udhëtimi nuk mund të lërë mënjanë zemrën e Garganos, pyllin e Umbrias, një monument natyror, ku ke mundësinë të zhytesh për në rizbulimin e aktiviteteve më të lashta njerëzore: miniera e qymyrit dhe qytetin e prerjeve të drurëve. Më pas, mund të shkohet në Ishujt Tremiti, me shtratet e tyre të paprekura ranore që janë një parajsë për zhytësit, rrethuar nga shpella të bukura; Perlat e Adriatikut rezervojnë për miqtë e tyre atmosferën magjike që nga përrallat mitike deri tek historitë që vetëm realiteti i Ishullit mund ti ofrojë. Si përfundim, vizitë në natyrën e famshme dhe monumentet njerëzore: Shpellat e Castellanas dhe Trulli i Alberobellos (trashëgimi e UNESCO-s).

PROGRAMI:

DITA E PARË

11.30 paradite/19.00 mbasdite

Oazi Natyror i Liqenit të Salso-s

- Takim në Qendrën e Vizitorëve të Oazit të Liqenit Salso; mësim prezantues për emergjencat natyrore dhe humane të Parkut.
- Diskutim për ndryshimet klimaterike dhe për Parkun.

Dreka e paketuar.

- Ecje në shtegun Oaz: analizë e ekosistemit të lagunave.
- Lojë mësimore në grup mbi zbulimin e jetës në Oaz.
- Aktivitet për vëzhgimin e zogjve dhe kërkime vizuale me dylbi, të kafshëve dhe specieve bimore në rezervatë.
- Vizitë në " Qendrën Tartane", qendër për shërimin e breshkave të detit.
- Transferim në malin "Sant'Angelo" dhe akomodim në hotel.

DITA E DYTË

8.30/14.00

Spiritualitet dhe histori

- Vizitë e shoqëruar në malin e "Sant'Angelo", shtëpia më e famshme e Zotit e lidhur me Shën "Michael Archangel" në Latin Occident:
- Faltorja e Shën "Michael Archangel", destinacion për pelegrinët dhe pjesëmarrësit e kryqëzatave të Tokës së Shenjtë.
- Kisha Majore Shën Maria (Puglia Romanike) dhe Varri i Rotarit.
- Muret dhe qendra historike.
- Kështjella Normane – Swabian - Aragonese (qendra e vizitorëve të parkut).
- Lojë mësimore për të zbuluar elementët kryesorë të kështjellës mesjetare.

Dreka në hotelin e restorantitt.

- Nisja për në Rignano Garganico.
- Vizitë dhe ekskursion në zonën arkeologjike të Shpellave Paglicci, ose vizitë e shoqëruar në Muzeun Paliolitik të Shpellave Paglicci (projeksioni në zonën arkeologjike të Shpellës, demonstrim në ndezjen e zjarrit dhe të përdorimit të strallit).
- "**Duke ndjekur gjurmët** e njeriut të **Cro-Magnons**", lojë mësimore, të jetosh sërisht në hapat e evoluimit të njeriut.
- Kthimi në hotel.

Darka dhe flejtja

DITA E TRETË

8.30 paradite/14.30 mabsdite

Zemra e Parkut

- Transferimi me autobus në Pyllin Umbrian
- Shtegu Natyror, identifikim i specieve më tipike, vlerësimi anatomik dhe morfologjik mbi përshtatjen bimore me mjedisin.

- "Me jep putrën tënde", aktivitet mësimor mbi kërkimin e pranive të kafshëve (gjurmë,strofullave dhe tufave) në Park.

Drekë e paketuar.

- Vizitë në Muzeun Natyror të parkut.
- Aktivite mësimore mbi: bimësinë, faunën dhe profilin gjeologjik të pejsazhit të Garganos.
- Druvarë dhe zona e prerjeve të drurit.
- "Si është bërë një minierë qymyri?", lojë mësimore si të zbulojmë hapat e prodhimit dhe transformimit të qymyrit të drurit.
- Kthimi në hotel.

Darkë dhe flejtje.

DITA E KATËRT

Ishujt e Parkut

- Lundrimi për në ishujt e Tremiti-it.
- Njoha me Rezervat e Detit.
- Ekskursion natyrorë me anije nëpër shpellat e detit dhe natyrën e paprekur.
- Vizitë në qendrën historike të ishullit të Shën Nikollës: keshtjella dhe katedralja.

Drekë e paketuar.

- "Sekreti i shkëmbinjve", vëzhgim i mostrave të zgjedhur të shkëmbinjëve, nëpërmjet syzeve të mrekullueshme për përmbajtje e fosileve.
- Lojë mësimore në grup "Eko-sistemi"
- Kthimi në hotel.

Darkë dhe flejtje.

DITA E PESTË

9.00 paradite/17.00 mbasdite

Puglia

- Transferimi me autobus në shpellat e Castellana-s (Bari) dhe vizitë në to.
- Transferimi me autobus në Alberobello (Bari) dhe vizitë në shtëpitë karakteristike Trulli.

Kthimi

GJUHËT: Italisht dhe Anglisht.

Një guidë me 20/25 pjesëmarrës.

MATERIALE PËR SHKOLLAT:

Materiale për shkollat: Tre njësi didaktike me tematikë në histori, natyrë dhe pamje të Parkut, në format PDF dhe të vendosura në CD-rom

Materiale individuale: Tabela përshkruese dhe tabela për mbajtjen e të dhënave

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Nëntor; Mars - Qershor

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME:

Mund të përdoret programi tre ditor me (dy netë fjetje) ose programi katër ditor me (tre netë fjetje)

PËR INFORMACION:

Parku Kombëtar i Garganos

Tel. +39 0884 568911

direttore@parcogargano.it

www.parcogargano.it

Čačak

Natyra, miku im

Seminar mbi ngjitjen në mal dhe mjedisi në Rezervatin Natyror të Cacak-ut

Rezervati Natyror i Cacak-ut, i mbrojtur nga shteti, ndodhet në pjesën qendrore të Serbisë. Bukuritë natyrore dhe shumë monumente historike dhe kulturore e bëjnë këtë Rajon një vend interesant për vizitorët. Ovcar-Kablar Gorge, është një perlë natyrore pabesueshmërisht e pasur dhe një krijesë unike, me lumin gjarpëror Zapadna Morava, gjelbërimi i përhershëm i pyllit afër, manastiret, ujrat termal, fl ora dhe fauna e përbërë nga një variete e madhe që ofron ky territor. Malet e Ovcar dhe Kablar, të përshtashme për ngjitje në male dhe ecje, në tetë shtigje malore të sinjalizuara. Seminari mësimor, në fushën e mbrojtjes së mjedisit si dhe në atë të ngjitjes në male, e realizuar për fëmijë nga 14 deri 18 vjeç, i zhvilluar në zonën Ovčar – Kablar Gorge. Kjo qe menduar të zhvillohej në dy grupe paralele me nga 20 pjesëmarrës secili. Një grup do të strehoet në malin e Ovčar spa, në zemër të zonës së mbrojtur natyrore të Ovčar – Kablar Gorge, ndërkohë që grupi tjetër do të vendoset jashtë vendit Gorge, në një kamp ecoedukues në qytetin e Rošci-t.

Programi është dizenjuar në mënyrë të tillë që në mes të zhvillimit të aktivitetit ata mund të shkëmbejnë rolet e tyre, me bashkëveprime kryesore ndërmjet pjesëmarrësve në mënyrë që të dy grupet e nxënësave të mund kapërcejnë si ngjitjen e malit ashtu edhe traninimin shkencor. Gjithë seminari parashikon një program të balancuar ndërmjet aktiviteteve praktike dhe atyre teorike. Ndërveprimi midis grupeve ndodh duke kaluar kohën e darkës sëbashku si dhe duke zhvilluar bashkarisht një pjesë të programit.

DITA E PARË

09,00 paradite/8,00 mbasdite

- Nisja për në kampin eko-edukues dhe strehimi.
- Akomodimi i pjesëmarrësve në dhomat e tyre.

Sesioni i parë – Njeriu dhe Mjedisi

- Subjekti: Njeriu dhe mjedisi, faktorët e barazpeshës.
- Pushim me ushqim të lehtë dhe diskutime.
- subjekti: pyjet, koncepte, rëndësia, shkatërrimi. Pylli dhe Mjedisi.

Pushim dreke me diskutime.

Sesioni i dytë – Duke u ngjitur në majë të malit Kablar.

- subjekti: shembuj të dhunës së njeriut ndaj natyrës. Njeriu si faktor i prishjes së balancave në mjedis.
- subjekti: seri shembujsh për përgjigjet natyrore.
  Sesioni do të realizohet ndërmjet ngjitjeve të ngadalta në majë të malit Kablar dhe tregimit të shembujve pozitiv dhe negative.

Dark, aktivitete të lira dhe qendrim në mbrëmje.

DTA E DYTË

09,00 paradite/12,00 mbasdite

Mëngjesi

Sesioni i tretë – Koncepti për zhvillimin e qendrueshëm

- subjekti: zhvillim i qendrueshëm si një qëllim strategjik i njerëzimit.

Pushimi i drekës dhe shplodhje

Sesioni i katërt – Praktika lokale pë mbrojtjen e mjedisit

- Shembuj për realizimin e projekteve.
- Aktivitete në terren me vëzhgim të natyrës përreth kampit Eko-edukues.
- Shkëmbimi i grupeve dhe zbatimi i pjesës së përbashkët në kampin Eko-edukues në fshatin *Rošci*.

Darkë, aktivitete te lira dhe qendrim në mbrëmje.

DITA E TRETË DHE E KATËRT

Grupi i parë vazhdon me trainimin e programit të ngjitjes së malit në *Ovčar Spa*.

Grupi i dytë ka të njëjtin program siç është përshkruar mësipër, me një shkëmbim në sesionin e katërt: pjesa e terrenit do të zbatohet duke shkuar poshtë me këmbë në luginën e malit *Kablar*, ku grupet takohen sërisht dhe kthehen sëbashku në pikën e nisjes në *Čačak*.

GJUHËT: Serbisht, Anglisht

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Materiale për seminarin

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Çdo vit nga Prilli në Tetor

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth, lejohet zgjatja e qendrimit duke u integruar në programin e propozuar.

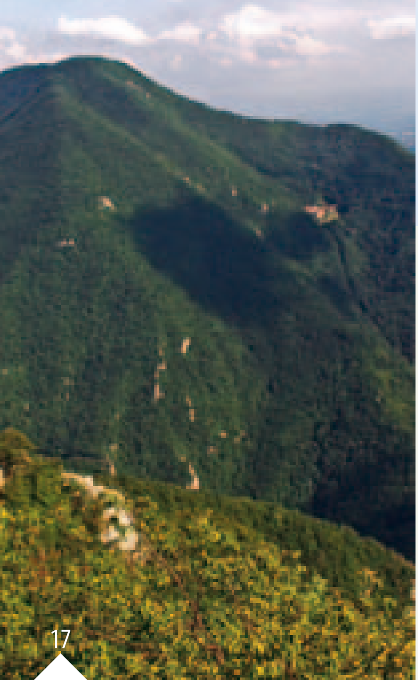

PËR INFORMACION:

Rezervatin Natyror të Čačak-ut

Tel. +381 648 255730

manager@cacak.org.yu

www.cacak.org.yu

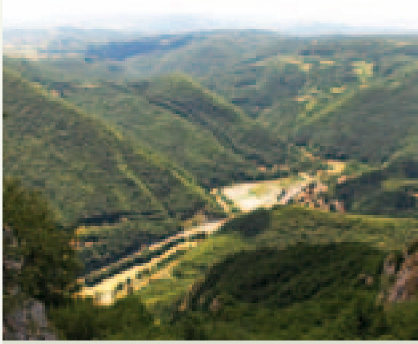

Parku Natyror “Hutovo blato”

Të eksplorosh natyrën!

Duke zbuluar bukuritë e pakrahasueshme të natyrës dhe historisë së Parkut Natyror “Hutovo blato” dhe zonës përreth.

Një udhëtim mësimor tre ditor i cili do të na japi mundësinë të mësojmë dhe eksplorojmë bukuritë natyrore të zonës kënetore të “Hutovo blato” dhe zonës përreth jugut të Herzegovinës.

Nëpërmjet një kontakti të drejtëpërdrejt të një zone pothujase të paprekur, duke udhëtuar me varka (foto xhiro me safari) si dhe ecur përmes rrugicave me guida të specializuara, studentët do të kenë mundësinë të mësojnë dhe eksplorojnë mjedisin natyror të zonës kënetore, fl orën dhe faunën e saj. Ata do të zbulojnë një botë dhe një eksperiencë të re, një marrëdhënie miqësore me natyrën dhe do të rrisin ndërgjegjësimin ekologjik rreth rëndësisë që ka ruajtja e mjedisit. Vizita në territorin përreth, njohuritë rreth vendeve më kryesore historike, do ta pasurojnë këtë udhëtim mësimor.

PROGRAMI:

DITA E PARË

11.00 paradite/6.30 mbasdite

- Mbërritja në Park dhe akomodimi në dhoma.
- Dreka në tarracën e motelit „Park“.
- Takimi me guidën dhe intruksionet e para me planin dhe programin e udhëtimit.
- Ecje në shtigjet mësimore.
- Nisja për xhiro me varka (fot safari), ecje në shtegun e peshkimit-sportiv, vizita në liqenet e parkut, eksplorimi i florës dhe faunës kënetore.
- Kthimi në motel.
- *Darka dhe qëndrimi në mbrëmje.*

DITA E DYTË

8.00 paradite/7.00 mbasdite

- Shkollë në xhirot ecje – natyrore afër kodrës dhe permes kodrës së shtigjeve mjedisore.
- Drekë e paketuar
- Vizitë në vilën romake të Mogorjelo.
- Ekskursion në ujvarat e Karavica dhe vizitë në qytetin historikë të Počitelj.
- Kthimi në hotel.
- *Darka dhe qëndrim në mbrëmje.*

DITA E TRETË

7.00 paradite /3.00 mbasdite

- Transferim me autobuz për në shpellën Vjetrenica.
- Eksplorimi i Vjetrenices me guidë të specializuar, mësime rreth zonës karstike sub mesdhetare të Herzegovines.
- *Drekë* e paketuar
- Kthimi në Park, takimi final, diskutim mbi eskperiencën dhe materialet e mësuara, konkluzionet finale.
- Nisja për kthim.

GJUHËT: Kroat; Anglisht

Një guidë për 20/25 pjesëmarrës

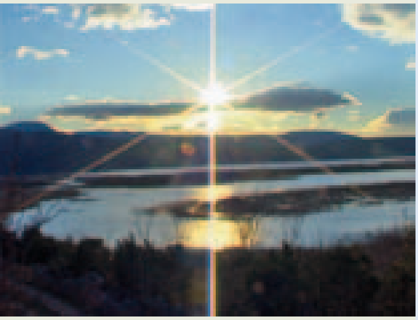

MATERIALE PËR SHKOLLAT: **Materiale për mësuesat:** Njësi didaktime me tema rreth historisë, natyrës dhe panoramas së Parku.
Materiale individuale: Libër shënimesh dhe postera për parkun

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator-Nëntor; Mars-Qershor

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth me tejzgjatje të qendrimit janë të lejuara të integrohen në programin e propozuar.

PËR INFORMACION:

Parku Natyror "Hutovo blato"
Tel. + 387 0 36 814715
nikola.zovko.karaotok@tel.net.ba
www.hutovo-blato.ba

Rezervati Natyror i LOKRUM-it

Eksplorues të thesareve natyrore dhe legjendave

Tre ditë faktesh, legjendash dhe kënaqësie në rezervatin natyrorë të ishullit të Lokrum-it

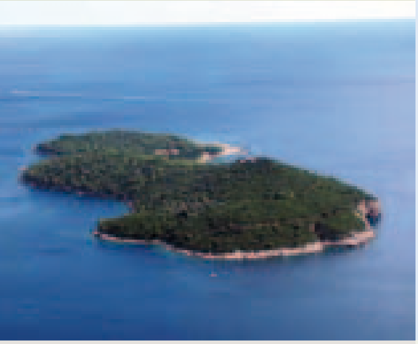

Një itinerarë për të zbuluar natyrën dhe historinë e një zone të Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s qysh prej 1979. Në nivelin natyror, Lokrumi është një oazi vërtetë: u shpall si Rezervat Natyror në 1963 dhe Rezervat i Vegjetacionit Pyjor i Rendësishëm në 1976. Shumica e specjeve bimore kanë preardhje nga Australia dhe Amerika e Jugut, midis tyre me interes të veçantë është koleksioni me ekualipte, kaktusë dhe pemë të lëngshme. Një veçanti mjedisore është një liqen i vogël i kripur i lidhur me detin, i përshtatshëm veçanërisht për personat që nuk dinë not. Kështu ishulli përmban mijëra vjet pasuri historike dhe legjenda. Thuhet se Mbreti Riçard Zemër Luani u mbyt me anije gjatë kthimit të tij për shtëpi nga Krusades në Palestinë në vitin 1192. Sipas Legjendës, mbreti fi lloi të ndërtojë një kishë; më pas Benediktët u vendosën aty dhe shtigje dhe kopshte me bimë egzotike u krijuan. Fortesa Mbretërore në formë ylli, e cila fi lloi nga francezët në 1806 shtrihet në pikën më të lartë të ishullit Lokrum dhe ofron pamje magjepsëse të Dubrovnik-ut, Kavtat-it dhe ishujve përreth.

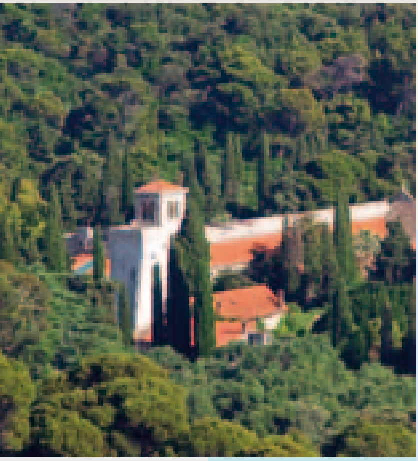

PROGRAMI:

DITA E PARË

2.00 mbasdite/7.00 mbasdite

- transferimi me autobusin e qytetit për në Qytetin e Vjetër
- Mirëseardhja e grupit tek Muzeu i ri i Historisë Natyrore të Dubrovnikut në qendrën historike.
- prezantimi me itinerarin
- prezantim i shkurtër me historinë e Ishullit të Lokrum-it, në muzeun e Historisë Natyrore
- shëtitje në muret e qytetit dhe muze të tjerë
- ngjitje me makina elektrike në majë të malit Srđ – panorama nga Qyteti i Vjetër dhe Ishulli i Lokrum-it

Kthimi në hotel, darkë dhe qendrim në mbrëmje.

DITA E DYTË

8.30 paradite/7.00 mbasdite

Transferim me autobusat e qytetit për në Qytetin e Vjetër

- xhiro për në laburatorin e pajisjeve të kërkimeve ujore dhe Akuariumin
- Nisja me varkë nga Qyteti i Vjetër për në ishullin Lokrum
- xhiro për në Qendrën e Vizitorëve të Lokrumi-it dhe Këndi Multi-mediatik si dhe sistemi i web kamera

Dreka në restorantin e ishullit, pagesa nga pjesëmarrësit
- xhiro në Kopshtin Botanik dhe Manastirin e Benediktin-ëve i shekullit të 12-të
- ecje në shtigjet rreth ishullit për në Kalanë Mbretërore
- aktivitete edukuese në biodiversitetin e ishullit, identifikimi i florës dhe faunës
- not në të njelmëtin, Detin e Vdekur
- kthimi me varkë

Kthimi në hotel, darkë dhe qendrim në mbrëmje

DITA E TRETË

8.30 paradite/4.00 mbasdite

Transferimi me autobusin e qytetit për në Qytetin e Vjetër
- nisja me varkë nga porti i Qytetit të Vjetër për në Ishullin Lokrum
- ecje në shtigjet rreth ishullit për në Kalanë Mbretërore përgjatë kursit të identifikimit të florës dhe faunës

Dreka në restorantin e ishullit, pagesa nga pjesëmarrësit
- kthimi me varkë për në portin e Qytetit të Vjetër

Transferimi me autobusa lokal për në aeroportin e Dubrovnikut (fakultativ)
- xhiro për në shpellën e Đurović (me gjatësi 200m) nën tokën e rrugës për në aeroport

GJUHËT: Kroatisht, Anglisht, Frengjisht, Italisht, Gjermanisht dhe Spanjisht

Një guidë me 50 pjesëmarrës

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Harta të qytetit, libra udhëzues – vetëm në Anglisht, biletë Tursitike për Dubrovnikun falas

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Tetor; Prill – Maj

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth, lejohet zgjatja e qendrimit duke e integruar në programin e propozuar.

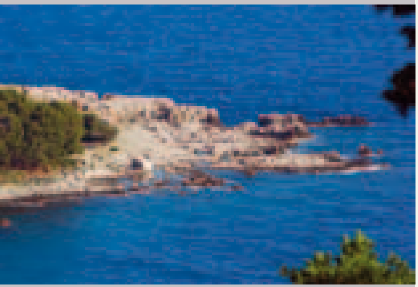

PËR INFORMACION:

Dubrovnik
Tel.+385 20 351 809
mayor@dubrovnik.hr
www.dubrovnik.hr

Parku Kombëtar Butrint

Butrinti mes Kulturës dhe Natyrës

Një udhëtim tre ditor përgjatë mileniumeve, nga prehistoria deri në ditët e sotme

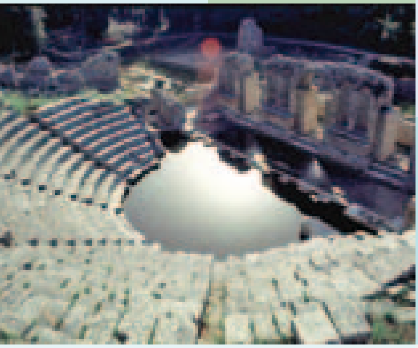

Zona e Parkut Kombëtar Butrint, një Trashëgimi Kulturore Botërore (nga UNESCO), i cili është i njohur botërisht për ruajtjen dhe cilësinë objekteve të tij arkeologjike. Butrinti shërben si një evidence e çmueshme e civilizimeve antike dhe mesjetare në territorin e Shqipërisë së tanishme. Qysh prej fiseve të periudhës Neolite, Ilire, Greke, Trojane, Maqedonase, Romake, Bizantine, Normande, Anzhiune, Veneciane dhe Otomane, Butrinti është shkurtimish....

"një mikrokozmos i tre mijë vjetëve të historisë Mesjetare... John Julius Norwich"

Parku shtrihet në 86 km katrorë dhe ka një llojshmëri të madhe habitatesh: këneta bregdetare, laguna të kripura, lumenj, lëndina me kullotë të pasur, ku banojnë lloje të rralla shpendësh të egër, insektesh, amfibësh, gjitarësh dhe zvarranikësh. Butrinti ka biodiversitetin më të pasur në Shqipëri. Në park dhe në fushën e vrinës strehoen 26 lloje gjallesash të shpallura në mbrojtje, si llojet e rrezikuara të breshkës malore, ujkut dhe shqiponjës së detit.

PROGRAMI:

DITA E PARË

9.00 paradite/12.30 mbasdite

- Vizitë në zonën arkeologjike të Butrintit.
- Xhiro me varkë në kalanë e Ali Pashës.

Pushim drake në restorant

2.30 paradite/6.30 mbasdite

- Ecje në shegun e malit të Sotirës, përmes luginave të vogla dhe panoramas së Parkut.
- Transferimi me autobus në Sarandë.

Darkë dhe qendrim në mbrëmje

DITA E DYTË

9.00 paradite/12.30 mbasdite

- Vizitë në shtegun e Diaporitit, përgjatë shtegut unazë rreth liqenit.

Drekë në restorantin afër plazhit

2.30 paradite/6.00 mbasdite

- Xhiro me varkë në Butrint.
- Vizitë në Manastirin e Shën Gjergjit.
- Kthimi me autobuz në Sarandë.

Darkë dhe qendrim në mbrëmje

DITA E TRETË

9.00 paradite/1.00 mbasdite

- Ecje në Gjirin e Butrint.

Pushim dreke

2.00 mbasdite – Kthimi në Sarandë.

Përfundimi i aktiviteteve

GJUHËT: Anglisht, Italisht, Frengjisht, Gjermanisht, Greqisht, Shqip.

MATERIALE PËR SHKOLLAT: Harta dhe informacione të tjera rreth Parkut dhe natyrës së tij në gjuhën angleze.

PERIUDHA E ZHVILLIMIT: Shtator – Nëntor; Mars- Maj

INTEGRIME TINTEGRATION MUNDSHME: Vizita të shoqëruara në territorin përreth me tejzgjatje të qendrimit janë të lejuara të integrohen në programin e propozuar

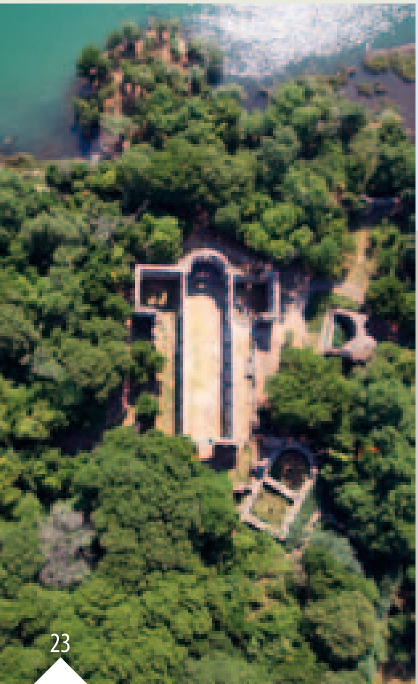

PËR INFORMACION:

Parku Kombëtar Butrint

Tel. +355 0 8522 46 00

butrinti@albaniaonline.net

www.butrinti.org

www.butrinti.com

Partnerët e parqeve të nap

DELTA 2000 Soc. Cons. a r.l. - IT
Tel. +39 0533 57693/694
deltaduemila@tin.it
www.deltaduemila.net

Parco Nazionale del Gargano- IT
Tel. +39 0884 568911
direttore@parcogargano.it
www.parcogargano.it

Ente Autonomo Parco Nazionale d'Abruzzo, Lazio e Molise - IT
Tel. +39 0863 91131
info@parcoabruzzo.it
www.parcoabruzzo.it

Parco Delta del Po Emilia-Romagna - IT
Tel. +39 0533 314003
parcodeltapo@parcodeltapo.it
www.podeltapo.it

Provincia di Ravenna - IT
Tel.+39 0544 258150
arebucci@mail.provincia.ra.it
www.provincia.ra.it

Italian-Bosnian Chamber of Commerce - IT
Tel. +39 0544 481477
Tel. +387 00 271080
camcom@bih.net.ba
marina.vicini.guest@ra.camcom.it
www.cameraitalobosniaca.it

ALISEI - IT
Tel. +39 02 66805260
nfsvilup@alisei.org
www.alisei.org

UniAdrion - Virtual University of the Adriatic Ionian Basin - IT
Tel. +39 051 2096161
matteo.vittuari@unibo.it
www.uniadrion.net

Ente Parco Regionale Veneto Delta del Po - IT
Tel. +39 0426 372202
info@parcodeltapo.org
www.parcodeltapo.org

GAL Polesine Delta Del Po - IT
Tel. +39 0425 460322
deltapo@galdeltapo.it
www.galdeltapo.it

MEDIANTE Association - IT
Tel. +39 051 341734
andrea.cusatelli@fastwebnet.it

Orizzonte soc. coop. a r. l. - IT
Tel. +39 043 2672011
orizzonte.scarl@tin.it
www.cooporizzonte.it

En.A.I.P. Friuli Venezia Giulia - IT
Tel. +39 040 3788888
p.stuparich@enaip.fvg.it
www.enaip.fvg.it

Comune di Staranzano - IT
Tel. +39 0481 716903
sindaco@com-staranzano.regione.fvg.it
www.comunedistaranzano.it

Municipality of Čačak - SRB
Tel. +381 648 255730
manager@cacak.org.yu
www.cacak.org.yu

Natural Park Hutovo Blato - BIH
Tel. + 387 0 36 814715
nikola.zovko.karaotok@tel.net.ba
www.hutovo-blato.ba

Municipality of Dubrovnik - CRO
Tel.+385 20 351 809
mayor@dubrovnik.hr
www.dubrovnik.hr

Mass Media and Environment - ALB
Tel. +355 4 364100
xhmato@icc.al.eu.org

Balkans Youth Link Albania - ALB
Tel. +355 4 223661
marinelalalika@mjaft.org

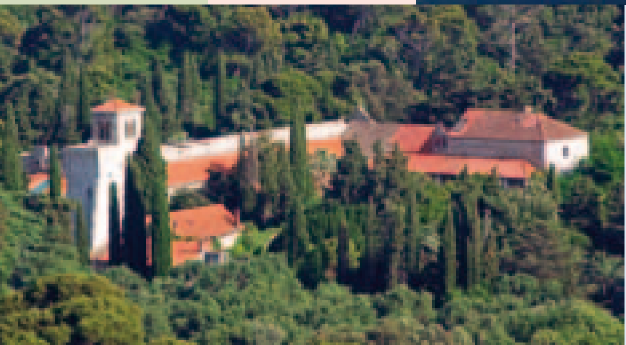
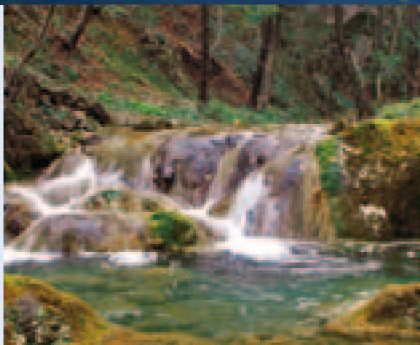

Koordinatorët e partneritetit: : DELTA 2000 soc. cons. a r.l.
Mbledhja e tekstit dhe editimi i Katalogut: Atlantide Soc. Coop. Sociale
Tekstet u edituan nga Parqet dhe partnerët e përfshirë në projekt

Fotografitë:
Michele Guidato (Park Kombëtar i Garganos)
Arkivi fotografik i Parkut Kombëtar Abruzzo, Lazio dhe Molise
Arkivi fotografik i Rezervës Natyrore të Grykës së lumit Isonzo
Arkivi fotografik i Parkut Rajonal Po Delta Emilia-Romagna
Arkivi fotografik i Parkut Rajonal; Po Delta Veneto
Arkivi fotografik i Parkut Natyror Hutovo Blato
Arkivi fotografik i Bashkisë së Dubrovnikut
Arkivi fotografik i Bashkisë së Cacak dhe Arkivi fotografik i Parkut Kombëtar Butrint
Arkivi fotografik i Atlantide Soc. Coop. Sociale (Massimo Brizi)

Grafika dhe prinitimit: Atlantide Soc. Coop. Sociale në bashkëpunim me La Greca Arti Grafiche - IT Forli (FC) - Tel. +39 0543 700324 - Fax. +39 0543 700851 - info@litolagreca.com - www.litolagreca.com

Përfunduar në: Qershor 2010

Parco Nazionale del Gargano

Parco Nazionale d'Abruzzo, Lazio e Molise

PARCO DELTA DEL PO
EMILIA-ROMAGNA

PARCO REGIONALE VENETO DELTA del PO

Parco regionale della
Vena del Gesso
Romagnola

Parku Kombëtar Butrint

RISERVA NATURALE REGIONALE
FOCE DELL'ISONZO